

## Meghaladják a tízmillió pengőt a jövő költségvetési évben a város kiadásai

(A Délmagyarország munkatársától.) A város számvevősege június elsején kezdte meg az 1929. évi városi költségvetés összeállítását, miután az előkészítő munkálatok befejeződtek és a különböző hivatalok és intézmények előterjesztették a költségvetéssel kapcsolatos jövő évi igényeiket. A legújabb rendelkezések értelmében a városnak a kész költségvetést legkésőbb október tizenötödikéig fel kell terjesztenie jóváhagyás végett a belügyminiszterhez és így a számvevőség megkezdésén kötött idővel dolgozik.

Scully Sándor főszámvevőtől nyert értesülésünk szerint a számvevőség július végéig elkészül a költségvetés összeállításával és így augusztus első felében azt letárgyalhatja a pénzügyi bizottság és szeptemberben letár-

gyalhatja a közgyűlés is.

Elmondotta érdeklődésünkre a főszámvevő, hogy az idei költségvetésben 8,784.000 pengő bevéttel számoltak és 9,706.000 pengő kiadást irányoztak elő. A belügyminiszter a községi pótdó kulcsát nagyvenhat százalékban állapította meg. A jövő évben a város kiadásai előreláthatólag meghaladják a tízmillió pengőt, tehát nem valószínű, hogy a negyvenhatszázalékos pótdó elegendő lesz a költségvetési hiány fedezésére.

A főszámvevő a kiadások várható emelkedését a városi szükségletek növekedésével indokolta meg, egyelőre azonban számszerű adatokat nem adhatott, mivel a költségvetés összeállításával a számvevőség még csak a kezdet legkezdetén tart.

## A betegségélyző hátralékos járulékaiból fel lehetne építeni az új rendelő intézetet

Ötszázezer pengőre rug a pénztár kinnlevősége

(A Délmagyarország munkatársától.) Egyre több és több panasz hangzik el a Munkásbiztosító Pénztár szűk helyisége ellen. Ezek a rendelő „termek” a higiénia elemi követelményeinek is alig felelnek meg és magának a pénztár új vezetőségének sincs ma elegendő gondja, minthogy új székházat építen és ott a modern egészségügyi viszonyoknak megfelelően rendezze be a kezelő szobákat.

Sajnos, azonban minden ellenkező híreszteléssel szemben a munkásbetegségélyző a jelen pillanatban aligha valószínűsíthető meg ezt a tervét. Két év óta vár felépítésre az új székház, meg van a telek, a régi ház el van adva, amelynek eladási ára azonban korántsem fedezi az új háromemeletes rendelő intézet költségeit. Szinte sziszifuszi erőlködést fejt ki dr. Baár Jenő igazgató, hogy megvalósítsa a betegségélyzőnek ezt az elegendően sürgős tervét. Hajsza a kölcsön után — címmel regényt lehetne írni arról az óriási küzdelemlről, amely abban az irányban folyik, hogy végre fel alá hozzák az új épületet. Nagyon okos és nagyon életrevaló terv volt az, amikor Baár igazgató a várostól kérte az építkezéshez szükséges összeget, még pedig aképpen, hogy a kapott kölcsön a város által fizetett járulékokkal amortizálódna. Ebből az egészséges tervből nem lett semmi. Késztelen, hogy most már bizonytalan időre újból elődázódott a székház felépítése. Tele

van panasszal emiatt Baár igazgató és főri a fejét, mint lehetne a szerinte tűrhetetlen állapotokon segíteni.

Talán az autonómia többet tehetne itt is — vetették közbe.

— Én hiva vagyok az autonómiának és jónak tartom — felelte Baár igazgató — de csak akkor, ha az egész vonalon rendbejöttünk, minden a rendes kerékvágásba terelődik.

Beszélggettünk még dr. Baár Jenővel arról is, hogy milyen óriási járulék kinnlevőségei vannak a pénztárnak.

500.000 pengőre rug ez az összeg, tehát olyan mamut nagyságu, amelyből játszi könnyűséggel fel lehetne építeni az új székházat.

A kinnlevőségek azonban alig folynak be. A gazdasági depresszió feltűnő jeleit mutatkoznak itten. Nem tudnak fizetni, a halasztást kérők kilincselnek egész nap az igazgató irodájában, a legprimább cégek találhatók közöttük.

A havi kétszázalék késedelmi kamat sem riasztja vissza az embereket, hogy ne fizessenek. Rendkívül súlyos ez, de Szegeden nem tudnak ellene tenni semmit. Vass miniszter most megígérte a kamatamnesztíát és ezt várják sóvárgóan a cipészek, konfektiosok, férfi- és női divatárusok, a kádárok, mint akiknek mostanában nagyon rosszul megy az üzlet.

## Hogyan lett a kilenc esztendő Vazulból Dandár János vármórszakaszvezető,

akit elbocsájtának állásából, ha nem tudja igazolni állampolgárságát

(A Délmagyarország munkatársától.) Különös illetékességi, illetve állampolgársági ügyben érkezett hivatalos, szabályszerű megkeresés a napokban a m. kir. szombathelyi vármörkerület I. számú szakaszparancsnokságától Szeged sz. kir. város polgármesteréhez. A június tizenharmadikáról keltett írtat ezeket mondja:

Dandár János vármör szakaszvezető a vármörség kötelékében szolgált 1922 június 15. óta, amelynek kötelékéből el fog bocsájtani, ha magyar állampolgárságát igazolni nem tudja. Megkeresem hivatalos tisztelettel megnevezett szakaszvezetőnek az 1886. évi. XXII. t. c. 12. §. alapján a település nélküli kötelékbe való felvételére, azzal egyidejűleg illetőségének elismerésére. Az eljárás lefolytatásához mellékelem Horváth János detektívnek Bárdoss Béla ny. főjegyzőhöz intézett levelét és Dandár János szakaszvezető jegyzőkönyvét, amelynek felhasználásáért szíves visszaküldését kérem. Olvashatatlan aláírás, vármöralezredes, vármörszakaszparancsnok.

A hivatalos írtat mögött, amint az a mellékletekből kiderül, a háborús idők egyik legérdekesebb,

kérte, hogy közölje vele Dandár János hiteles történetét. A detektív csoportvezető 1926 május 16-án válaszolt erre a levélre.

Kedves Komám — írja többek között — szöbeli felkérésedre bátor vagyok »102-es Dandár Jánoska történetét rövid háborús jegyzeteim alapján veled közölni. Ezt természetesen hivatalosan is felhasználhatod. 1914 november 15. és 18-ika között a galíciai Turában táboroztunk, illetve itt volt a 102-es gyalogdandár szállása. Előttünk hat nyolc kilométernyire nagyban folyt a harc. En akkor halálos beteg voltam, de az egészségügyi főnök nem engedett haza, illetve a kórházba, mert roppant nagy volt a tiszthány. Így lettem beteg, jártányi erő nélkül dandárparancsnok-helyettes és az ugyanakkor a tűzvonalból kivont dicső 3-as huszárezred egyik töredékszázadának parancsnoka. A tisztek mind megsebesültek, vagy eltűntek. Mivel a hatvan huszárral megszáporodott dandárlegénység fedett helyen elhelyezhető nem volt, a dermesztő hidegben az emberek a szabad ég alatt táborfüzek mellett tartózkodtak. Valamelyik este az egyik táborfüz mellett találtam a kis Vazult, a mostani Jánoskát meztelenül, vékony szövetterbe, hajadonfüvel. Megkérdeztem az embereket, hogy honnan vették ezt a szép kis gyereket.

— Az Isten adta — mondták a katonák — egyszer csak itt volt, nem vette észre senki sem, hogy honnan jött. Nyelvét senki sem érti.

Aznap este rettenetes volt a hideg. A hőmérő harminc fokot mutatott a fagyponthoz. Nem volt szívem hozzá, hogy elküldjem a didergő csöppöget. Bevittem a tisztekhez. Mindenki nagyon tetszett. Ott volt a katonák, a román és a szerb tábori lelkesünk, ott voltak a hadbírák, a gazdasági tisztek és a számtisztek. Valamennyien azt mondták, hogy lelketlenség volna elkergetni, pusztulásnak engedni ezt a gyönyörű szép, okos arcú ártatlan gyereket. Az egyik lelkes a kis vadócból kivette, hogy Vazulnak hívják, anyja elmenekült, édesapja vagy katona, vagy pedig Amerikában van. Kettőn voltak testvérek, az idősebb volt a leány, az is elment valahová, annak a keresésére indult. Kis házikójuk ott van valahol a nagy hegyeken túl, de nem tud oda visszamenni.

A kisfiút pártfogásomba vettem. Két huszár vállalkozott rá, hogy éjjel az előttünk kiürített községből szerez neki ruhát, mert mi tisztek is, meg a legénység is nagyon szegények voltunk ruha dolgában. A két huszár el is ment, azonban gyermekruhát nem talált, ellenben néhány női ruhadarabot és egy női cipőt hoztak magukkal. Másnap felöltöztettük a kis vendéget, összevarrtam számára egy rossz honvédsapkát.

A gyermek nagyon csendes, nagyon jó kisfiú volt, velem hált reggelente és este kint saját anyanyelvén imádkozott, keresztet is vetett, amiből arra következtettem, hogy valamelyik keresztény felekezethez tartozik. Végtelenül hűséges pajtásom lett. Később, amikor visszanyertem egészségemet, állandóan magammal hordtam. Az öreg népfölkelőknek nem nagyon tetszett a dolog. Állandóan zsembeledtek, hogy már árvát akarok tartani, van odahaza, Magyarországon elég, minek hordom magammal és miért szeretem ezt a muszka-gyereket.

1914 november 21-én a kis Vazult Turkán elkeresztelték »102-es Dandár Jánoskának«, akkor a fiú 9—10 esztendősen lehetett. Amikor Turkáról ismét visszavonultunk Magyarország felé, a kis Ártatlan gondozása súlyos teher volt számomra. Elküldtem a turkai városi hatóságokhoz, hogy helyezték el valahol, vagy az árvaházban, vagy másutt. Dandár Jánost át is vették a legényemektől, azonban alig két óra múlva a kis gyerek ott sirdogált már az ablakom alatt. Megszökött az árvaházból, visszajött hozzám és nekem nem volt szívem hozzá, hogy ismét elküldjem. Nem hagytam el többet soha, hanem hazahoztam magammal Szegedre, amikor tönkrement teljesen a 102-es gyalogdandár és velem küldték haza a dandár tizen-nyolc vezérkari ládáját.

A többi te már jobban tudod, mert te vettél pártfogásodba és te neveltél föl Dandár Jánoskát. Egyebet a gyermek származásáról nem tudok. Eddig tart Horváth János detektív-csoportvezető levele.

Bárdoss Béla apai szeretettel nevelte föl a háboru elkallódott árváját, aki lassankint megtanult magyarul és elfelejtette fölkötetesen az anyanyelvét. Hat évvel ezelőtt vették föl a vármörséghez és alig 18 éves legénykét. Nagyszerű magyar katona vált belőle, feljebbvalói nagyon megszerették, mindig soronkívül lépett elő és ma már huszonnégy esztendősen korában dalias szakaszvezetője a szombathelyi vármörszakasznak.

Most azonban veszedelemben forog a rangja. A szigorú törvények és rendelkezések értelmében a vármörségnek csak magyar állampolgárok lehetnek a tagjai. Dandár János szakaszvezetőnek nincs állampolgársága és nincs illetősége. Ha nem tudja